

رهبر انقلاب در سخنرانی روز قدس با تاکید بر وحدت نظر حداکثری مردم فلسطین بر ادامه جهاد و مقابله با رژیم صهیونیستی:

امروز کل فلسطین به صحنه مقاومت تبدیل شده است

صفحه ۲

حاکمیت حق مردم است

مردم سالاراری

شنبه ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۱- ۲۸-رمضان ۱۴۴۳ - ۱۳۰ آوریل ۲۰۲۲ - سال بیست و یکم - شماره ۵۷۰۳ - ۱۲ صفحه- ۷۰۰۰ تومان

رسانه آمریکایی پولیتکو مدعی شد

بن بست در مذاکرات احیای برجام

صفحه ۳

نگاهی به توجیهاتی که برای داستان خرید سیسمونی از استانبول بیان شد

صد رحمت به سکوت قالباف!

صفحه ۲

راه عبور خودروهای حمل زباله به سراوان باز شد!

پایان سه هفته تحصن اهالی سراوان با دخالت نیروی انتظامی

صفحه ۷

در قطعنامه راهپیمایی سراسری روز جهانی قدس تاکید شد

حمایت از ملت فلسطین

پشتوانه «امنیت ملی ایران اسلامی» است

صفحه ۲

شاخص بورس در هفته‌ای که گذشت شاهد رشد ۹ هزار واحد بود

پیش بینی ورود نقدینگی به بورس در روزهای آینده

صفحه ۵

سر مقاله

اشکان زارعی

در گاه‌شماری ایرانیان ۱۰ اردیبهشت هر سال روز ملی خلیج فارس» نام‌گذاری شده است، تا فراموش نکنیم ۳۹۸ سال پیش در چنین روزی، امام‌قلی‌خان سردار صفوی به فرمان شاه عباس یکم ارتش پرتغال را در سال ۱۰۰۱ خورشیدی از جزیره هرمز بیرون راند تا پس از ۱۱۶ سال، باردیگر فرمانروایی ایران بر دریای پارس استوار گردد. هم‌چنین یادمان باشد در کرانه‌های جنوبی کشورمان دریایی کهن با نامی‌ریشه‌دار است که دشمنان تاریخی این سرزمین همواره در کمین نشسته‌اند تا آن را از آن خود کنند.

بی‌گمان نام چهره‌ها، شهرها، استان‌ها و آب‌ها بخشی از «شناسه ملی» ما به شمار می‌آیند که باید همچون «تمامیت ارضی» از آن‌ها پاسداری کرد. در همین راستا تیر ۱۳۸۴ خورشیدی هیات دولت ۴۱۰ اردیبهشت، سالروز آزادسازی جزیره هرمز را روز«ملی خلیج فارس» نام نهاد. به همین ش‌وند (علت) این نوشتار به خجستگی چنین روزی پیشینه نام خلیج‌فارس را از چند دیدگاه بررسی می‌کند.

دیدگاه

رویدادنگاران و گیتاشناسان

نام دریای پارس برای نخستین بار در سنگ‌نبشته داریوش هخامنشی در مصر به سال ۵۱۵ پیش از میلاد آمده است. آن‌جا که وی در فرمان ساخت آبراهه سوئز میان رودنیل و دریای سرخ می‌گوید: «رایه تیه هجا پارسا آبی تی» یعنی دریایی که از پارس می‌رود.

این سنگ‌نبشته که سال‌هاست در موزه لوور پاریس نگهداری می‌شود بهترین گواه بر دیرینگی نام خلیج فارس است. از این‌رو بسیاری از رخدادنگاران یونانی و رومی مانند؛ گزنفون در کتاب «کورش‌نامه» و استرابون، در کتاب «از ایندی تا ایبری» برای خلیج‌فارس نام‌های پارسه، پرسیا و پرسیکون کای‌تاس را به کار برده‌اند. چنان‌که نیارخوس سردار مقدونی در سفرنامه خود در ۳۳۶ پیش از میلاد می‌نویسد: «اسکندر خیال داشت کشتی‌های زیاد ترتیب داده و خود از دهنه سند تا دریای هند و پارس سیر نماید».

موساخورنی نیز در سده پنجم میلادی در کتاب ایران‌شهر، خلیج‌فارس و دریای عمان را «ماره پرسیکوم» می‌نامد. هم‌چنین بتلمیوس گیتاشناس نامدار یونانی در سده دوم میلادی خلیج‌فارس را «پرسیکوس سینیوس» خوانده، که همین واژه به زبان لاتین و سپس با اندکی برگردان به زبان‌های زنده جهان راه یافته است. از این‌رو خلیج‌فارس را در زبان انگلیسی «پرشین‌گین»، فرانسه «گلف‌پرسیک»؛ آلمانی «پرسی‌چرگلف» و ایتالیایی «گلفوپرسیکو» می‌گویند. با پدیداری دین اسلام، رخدادنگاران و گیتاشناسان مسلمان مانند ابن فقیه در کتاب

«مختصرالبلدان»، استخری در کتاب «مسالک وممالک»، ابن‌حوقل در کتاب «صوره‌الارض» و مسعودی در کتاب «التنبیه والاشراف» همواره از نام‌های «خلیج‌الفارسی، بحرالفارسی، خلیج‌فارس و بحر‌فارس» بهره می‌بردند. چنان‌که ابن خردادبه در سده چهارم هجری قمری در کتاب المسالک والممالک می‌گوید: «دریای فارس که دریای بزرگی است به هنگام طلوع ماه جزر و مد نمی‌باشد مگر دو بار در سال». زکریای قزوینی نویسنده در سده هفتم هجری نیز در کتاب «عجایب‌المخلوقات وغرائب الموجودات» نوشته است: «آن گه بحر هند آن گه خلیجی عظیم از او بیرون آید که یکی بحر فارس و یکی بحر قلزم». افزون بر مسلمانان ایرانی و عرب، ترکان عثمانی نیز در نقشه‌ها، گزارش‌ها و اسناد خود نام خلیج‌فارس را به کار می‌بردند.

گواه این سخن، حاجی خلیفه کاتب چلبی است که در سال ۱۰۶۷ هجری قمری از خلیج‌فارس در کتاب «جهان‌نما» این‌گونه یاد کرده است:«به این دریا سینیوس پرسسیوس می‌گویند به معنی خلیج‌فارس به مناسبت این که در مشرق آن فارس واقع است».

دیدگاه سفرنامه‌نویسان اروپایی

همه جهانگردان اروپایی که از سده یازدهم میلادی با انگیزه‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی و فرهنگی از ایران دیدن کرده‌اند از برداران شرلی در روزگار صفویه تا برداران لینیج در زمان قاجاریه از خلیج فارس نام برده‌اند. چنان‌که ژان باتیست تاورنیه فرانسوی، سده ۱۷ میلادی در بخشی از سفرنامه خود پیرامون خلیج‌فارس می‌گوید: «دریانوردی در خلیج‌فارس خطرناک‌تر از دریاهای بزرگ است».

لرد کرزن وزیر امورخارج‌ه انگلیس نیز در سال ۱۸۹۲ میلادی در کتاب «ایران وقضیه ایران» می‌نویسد: «از لحاظ من تفویض بندری به دولت روس در خلیج‌فارس اهانت به انگلستان است». گلسپار دروویل، سررهنگ فرانسوی که در پی پیمان‌نامه فین‌کنشتاین در سال ۱۸۱۲ که به ایران از سفرنامه خود پیرامون خشن وی‌بررحم هستند در خلیج‌فارس به قتل وغارت مشغول‌اند».

هم‌چنین دنیس رایست درسال ۱۳۳۲ خورشیدی هنگام سرزنگونی دولت مصدق در کتاب «ایرانیان در میان بریتانیا» و آنتونی پارسونز آخرین سفیرانگلستان در دوره پهلوی در کتابی با نام «سقوط و غرور» نمایندگان سیاسی بریتانیا بودند که در دو بزنگاه تاریخی ایران از نام خلیج‌فارس یاد کرده‌اند.

نقشه‌ها، اطلس‌ها و اسناد حقوقی

همه نقشه‌ها و اطلس‌های جهان از دیرباز به نام خلیج‌فارس آراسته بوده است. در این زمینه می‌توان از نقشه هکاتوس در سال ۵۰۰ پیش از

میلاد، آرتوستن در سال ۲۲۰ پیش از میلاد، بتلمیوس در سده دوم میلادی، احمدرفیق سده

چهاردهم میلادی، آنتونیوماجینی سده شانزدهم

و اطلس امانوئل بوون در سده هجدهم نام برد. هم‌چنین پیمان‌نامه‌هایی که از سده ۱۶ میلادی تا اوپسین دهه‌های سده ۱۹ در حوزه خلیج فارس میان کشورها بسته شده همواره با نام خلیج‌فارس بوده است. چنان‌که نخستین موافقت‌نامه چند سویه میان انگلستان و یازده تن از رهبران عرب در ۸ ژانویه ۱۸۲۰ از دریای جنوب ایران، با نام پارس یاد شده است. از سویی در یادداشت پایاپای شیخ کویت، عبدالله السالم‌الصباح و نماینده انگلستان در ژوئن ۱۹۶۱ میلادی از خلیج‌فارس نام برده می‌شود. در کنفرانس سازمان ملل متحد نیز برای هماهنگ‌سازی نام‌های جغرافیایی درسال ۱۹۶۷ (sir charles dalrymple) در ژنو بر به کارگیری نام دریای پارس سفارش شده است.

بی‌گمان روشن‌ترین گواه پذیرش جهانی نام خلیج فارس را باید پاسخ دبیرخانه سازمان ملل در اوج کشمکش‌های مرزی ایران و عراق در فوریه ۱۹۷۱ دانست که برپایه آن: «عرف جاری در دبیر خانه براین است که در اسناد و نقشه‌های جغرافیایی منطقه آبی بین ایران و کشورهای عربی، خلیج فارس نامیده شود».

فرهنگ‌نامه‌ها و گزارش‌های

جهان عرب

محمد فرید و جدی، در سده ۸ هجری برای نخستین‌بار در دایره‌المعارف اسلامی از خلیج‌فارس نام می‌برد. در همین راستا فرهنگ‌نامه البستانی در سده نوزدهم، جرجی زیدان در کتاب «تاریخ تمدن اسلامی»، قائدکی بسونی در کتاب «المرآةالوضیئیه‌فی‌الکره‌الارضیه»، اسماعیل‌علی مصری در کتاب «النجمةالازهریه فی‌الکره الرضیه»، طه‌الهاشمی در کتاب «جغرافی‌العراق»، صبحی عبدالکریم در کتاب «المسوعه‌العربیة» و علی حمیدان در کتاب «فلسطین سیاه» دریای جنوب ایران را الخلیج فارسی دانسته‌اند. «المنجد» برجسته‌ترین و شناخته شده ترین واژه‌نامه‌ی عربی نیز در رویه (صفحه) ۶۶ کتاب از خلیج‌فارس نام می‌برد. «بحرن مجموعه جزایری است واقع در نزدیکی کرانه‌های جنوبی خلیج فارس و بزرگترین آن جزیره منامه است.»

خلیج عرب کجاست؟

همه رخدادنگاران ایرانی و ایرانی‌تبار دریای سرخ یا بحرآمر را سینیوس آریکوس یا خلیج‌عربی خوانده‌اند، که هرودوت، هکاتوس ملطی، بتلمیوس و جرجی زیدان در این ج‌رگه‌اند.

الی‌المغرب «خلیجی دیگر بدین پیوسته برود خوانده‌اند، که هرودوت، هکاتوس ملطی، از این‌رو به گفته کتاب العالم من المشرق الی‌المغرب «خلیجی دیگر بدین پیوسته برود کرده‌اند که آن را خلیج عربی خوانند و خلیج ایله و قلزم نیز خوانند.» به باور فرهنگ‌نامه البستانی نیز «منظور از خلیج‌العجمی، خلیج‌فارس و منظور از خلیج‌العربی، دریای سرخ یا بحر احمر است.» آن‌چه روشن است درنگرش پیشینیان آبراهه میان تنگه سوئز و باب‌المنذب، خلیج عرب و دریای جنوب ایران تا دریای مکران خلیج‌فارس بوده است.

نگرش‌های سیاسی و دولتها

بی‌گمان چزایی کشمکش‌های پدیدآمده بر سر سر نام خلیج‌فارس را نه در هزارتوی تاریخ که باید در اندیشه‌های نژادی و انگیزه‌های سیاسی با نقش‌پذیری بیگانگان در یک‌صد سال گذشته جستجو کرد. چنان‌که رودریک اون (roderic owen) کارگزار انگلستان در حوزه خلیج‌فارس نخستین کسی است که در کتاب خود با نام «حباب طلائی» به سال ۱۹۵۷ میلادی دریای جنوبی ایران را خلیج عربی خوانده است.

پس از وی هم‌میهن دیگرش سرچارلز دارلیمیل بلگریو(sir charles dalrymple) نماینده ویژه بریتانیا در بحرین و مشاور شیخ این جزیره سال ۱۹۶۶ میلادی در کتابش با نام درزان

دریایی در فزاهایی مانند: «خلیج‌فارس که تازیان اینک آن را خلیج‌عربی می‌گویند» واژه‌ی عربی را بر سررزان‌ها انداخته، زمینه‌ساز به کارگیری آن در رسانه‌های جهان عرب گردید. هم‌چنین با گسترش درگیری و جنگ میان اعراب و اسرائیل در دهه ۶۰ میلادی، جمال‌عبدالناصر که

دریای این خلیج را فارس خوانده بود به عنوان نخستین رهبر جهان عرب از یک‌سو برای افزایش ملی‌گرایی عربی و از سوی دیگر برای رویارویی با محمدرضا شاه پهلوی که کشورهای عربی را در تحریم نفتی اروپا به ش‌وند (دلیل) پشتیبیانی از اسرائیل همراهی نکرده بود خواهان دگرگونی نام خلیج‌فارس گردیده به آن آرمان و آرزوی عربی بخشید. اگرچه با مرگ «ناصر» تب و تاب این اندیشه فروکش کرد اما با سرنگونی رژیم پهلوی، گفتار نادرست برخی از چهره‌های سیاسی و دینی در سال‌های ۵۸ و ۵۹ ویورش عراق به خاک ایران تلاش‌های دوباره‌ای در راستای ایران‌ستیزی آغاز گردید.

سخن پایانی

برپایه آنچه گذشت پیشینه نام دریای پارس هم‌پس‌ای دیرینگی تاریخ ایران است که اینک بخشی از «حافظه مشترک جهانی» به شمار می‌آید. اما شوربختانه کشورهای عربی با کمک زر و زور به جنگ با تاریخ رفته در پی پیشینه‌سازی و هویت‌تراشی هستند. بی‌گمان بزرگی تاریخ ایران و ماندگاری نام خلیج‌فارس را نه تنها از بامدادان تا شامگاهان روز ۱۰ اردیبهشت که باید در سنگ‌نبشته‌ها، گاشته‌های یونانی و رومی، گزارش‌های مسلمانان و نقشه‌های جهانی جست‌وجو کرد.

یاری‌نامه:

خلیج‌فارس، هارلند جهان، سیروس غفاریان دریای پارس، ایرج افشارسیستانی خلیج‌فارس از دیرباز تا کنون، احمد اقتداری تاریخ خلیج‌فارس و ممالک همجوار، دکتر محمدباقر ونوقی جغرافیای خلیج‌فارس، دکتر بهرام آزادبخت، دکترسیمین ارمغان خلیج‌فارس، دکتر رسول خیراندیش و مجتبی تبریز نیا

یادداشت

فلسطین؛ نماد مظلومیت انسان دربند

مسجدالاقصی را آتش زدند، ما فریاد می‌کنیم که بگذارید مسجدالاقصی به همین حال نیم‌سوخته باقی باشد، این جرم را از بین نبرید».

هرچه به عقب بر گردیم و گذشته رژیم اشغالگر قدس را ملاحظه کنیم کتابی قطور از جنایت، غصب، کودک‌کشی، نسل‌کشی و تخریب حرث و نسل را مشاهده می‌کنیم که دخالت در امور داخلی ایران در قالب آموزش و تربیت شکنجه‌گران ساواک در حکومت استبدادی پهلوی و جاسوسی و عملیات‌های تروریستی در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گوشه‌ای فراوانی بوده است.

اگر به تاریخ ۷۴ ساله فلسطین و منطقه پس از تاسیس رژیم جعلی اسرائیل بیندازیم، تاریخی همراه با خون ریزی و اشغال را مشاهده خواهیم کرد، تاریخی که صهیونیست‌ها بقای خود را فقط در کشتار فلسطینیان و مسلمانان پیگیری می‌کنند. پیام امام خمینی(ره) در شانزدهم مرداد ۱۳۶۰امینی بر اعلام آخرین جمعه ماه مبارک رمضان به عنوان روز قدس نقطه عطفی در تاریخ قضیه فلسطین است.

امام است در این پیام نوشتند: «من طی سالیان دراز، خطر اسرائیل غاصب را گوشرد نمودم که این روزها به حملات وحشیانه خود به برداران و خواهران فلسطینی شدت بخشیده است و به ویژه در جنوب لبنان به قصد نابودی مبارزان فلسطینی بیایی خانه و کاشانه ایشان را بمباران می‌کند. من از عموم مسلمانان جهان و دولت‌های اسلامی می‌خواهم که برای کوتاه کردن دست این غاصب و پشتیبانان آن، به هم بی‌یونند. جمیع مسلمانان جهان را دعوت می‌کنم آخرین جمعه ماه مبارک رمضان را که از ایام قدر است و می‌تواند تعیین‌کننده سرنوشت مردم فلسطین نیز باشد، به عنوان «روز قدس» انتخاب و طی مراسمی همبستگی بین‌المللی مسلمانان را در حمایت از حقوق قانونی مردم مسلمان فلسطین اعلام نمایند.

از خداوند متعال پیروزی مسلمانان را به اهل کفر خواستارم». (صحیفه‌ج ۸، ص ۲۲۹)
در پی صدور این بیانیه، رهبران سیاسی و مذهبی ایران و کشورهای اسلامی و بسیاری از آزادگان جهان به ویژه گروه‌های فلسطینی از پیام رهبر کبیر انقلاب اسلامی استقبال کردند. این در حالی است که سال‌ها قبل از صدور این پیام، قدس شریف توسط صهیونیست‌ها به آتش کشیده شد. آن زمان نیز حضرت امام خمینی(ره) در پیامی اعلام کرد: «تا زمانی که فلسطین اشغال شده، آزاد نشده است مسلمانان، مسجدالاقصی را نباید تجدید بنا کنند. بگذارند جنایت صهیونیسم همواره در برابر چشمان مسلمانان مجسم باشد و مایه حرکتی برای آزادی فلسطین شود.

در فضای مجازی دنبال کنید

تازه ترین و موثق ترین خبرها و تحلیل‌ها و گزارشها

پایگاه خبری مردم‌سالاری آنلاین
www.mardomsalari.ir
مردم‌سالاری
روزنامه مردم‌سالاری

احمد مازنی